

Participatory early warning and monitoring of groundwater flooding in Denmark and Copenhagen

**Seniorrådgiver,
Hans Jørgen Henriksen,
GEUS**

Societal challenges of climate change for Northern European freshwater cycles

- More wet in winter
- More dry in summer
- More extreme weather
- Increased shallow groundwater levels
- More groundwater, river, cloudburst and storm surge floodings in rural and urban areas

NORDRESS WP 4.3 approach (participatory early warning and monitoring)

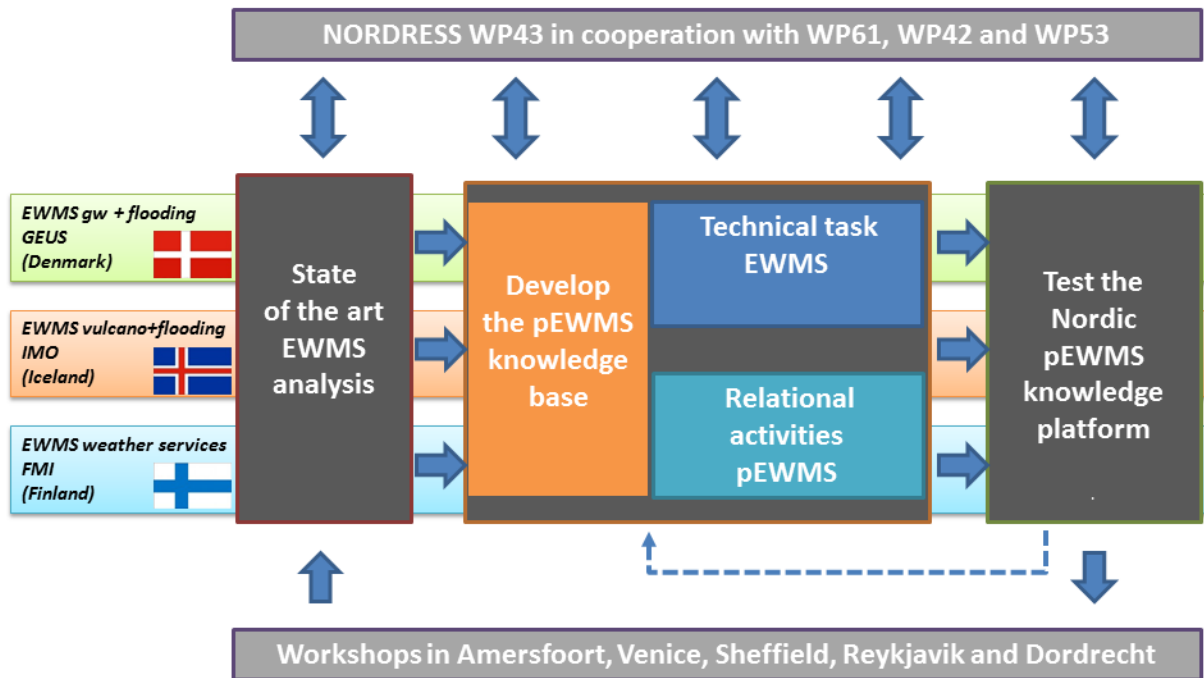

Figure 1 Methodological approach. State of the art analysis in Denmark (Geological Survey of Denmark and Greenland, GEUS), Iceland (Icelandic Meteorological Organisation) and Finland (Finnish Meteorological Institute) combined with exploratory workshops in European cities

EXAMPLE WP4.3: 2019

- Participated in ECCA 2019 | CCB, Lisbon | 28–31 May | 4th European Climate Change Adaptation conference | *Working together to prepare for change.*
- Coordinated proposal accepted for ECCA2019: **CASES OF THE NORDIC COUNTRIES AND SOUTHERN PORTUGAL REGION**
- Three oral presentations by WP4.3 at ECCA 2019 was given:
  - *Urban flooding and monitoring shallow groundwater: Nature-based solutions in Copenhagen* Peter van der Keur and Hans-Jørgen Henriksen, GEUS.
  - *The incorporation of public observations in Icelandic Meteorological Office monitoring system* Matthew James Roberts, David Egilson, IMO and
  - *The experience in public observations through the mobile Weather app* Karoliina Pilli-Sihvola, Atte Harjanne FMI.

Danmark er blevet vådere?

8 | Indland | Lørdag den 26. januar 2019

Frem med gummistøvlerne – en del af Danmark bliver sat under vand

Klima: Klimændringer giver ikke kun mere vand i havet – det får også grundvandet til at stige. Det kan nu mærkes.

LARS FRIM

Mange danskere kan godt huske sig på en ferietid med vand i haven, vand i køkkenen eller vand på marken.

Den tid, hvor man i Danmark skulle spare på vandet, fordi der manglede vand, er for længst forbi. Nu er problemet det modsatte, at vi er ved at drukne i vand.

DANMARKS ÅRSNEDBØR 1874-2015

Så sker det faktisk, som man kan se på kortet. Når det regner meget, stiger vandstanden i de store søer og i de små vandløb.

Han vurderer, at vandstanden i de små vandløb stiger med 10-20 cm, og i de store søer med 20-30 cm. Det betyder, at vandet kan trænge ind i de omkringliggende områder.

Men det er ikke kun i de små vandløb, at vandet stiger. I de store søer og i de små vandløb stiger vandstanden også. Det betyder, at vandet kan trænge ind i de omkringliggende områder.

Men det er ikke kun i de små vandløb, at vandet stiger. I de store søer og i de små vandløb stiger vandstanden også. Det betyder, at vandet kan trænge ind i de omkringliggende områder.

Men det er ikke kun i de små vandløb, at vandet stiger. I de store søer og i de små vandløb stiger vandstanden også. Det betyder, at vandet kan trænge ind i de omkringliggende områder.

Men det er ikke kun i de små vandløb, at vandet stiger. I de store søer og i de små vandløb stiger vandstanden også. Det betyder, at vandet kan trænge ind i de omkringliggende områder.

geo viden

GRUNDVAND i en ny klimatis

Grundvandet stiger i Danmark bliver vådere og vådere

Terrænnær viden i dybden med det øverste

Oversvømmet motorvej Klimatilpasning på den gule vej

30

04 DIN BOLIG

Boligejere slås med drivvåde græsplæner

Megen nedbør over lang tid har hævet grundvandet under mange grunde, så vandet ikke længere kan løbe væk.

BOLIG

AF LARS FRIM

VAD? Flere boligejere oplever, at deres græsplæner står i vand eller støvler på grund af den massive vandmængde, der er faldet fra himlen de seneste år. Det betyder, at grundvandet under græsplænerne er blevet for højt.

Men det er ikke kun i de små vandløb, at vandet stiger. I de store søer og i de små vandløb stiger vandstanden også. Det betyder, at vandet kan trænge ind i de omkringliggende områder.

Men det er ikke kun i de små vandløb, at vandet stiger. I de store søer og i de små vandløb stiger vandstanden også. Det betyder, at vandet kan trænge ind i de omkringliggende områder.

Men det er ikke kun i de små vandløb, at vandet stiger. I de store søer og i de små vandløb stiger vandstanden også. Det betyder, at vandet kan trænge ind i de omkringliggende områder.

Men det er ikke kun i de små vandløb, at vandet stiger. I de store søer og i de små vandløb stiger vandstanden også. Det betyder, at vandet kan trænge ind i de omkringliggende områder.

Men det er ikke kun i de små vandløb, at vandet stiger. I de store søer og i de små vandløb stiger vandstanden også. Det betyder, at vandet kan trænge ind i de omkringliggende områder.

Men det er ikke kun i de små vandløb, at vandet stiger. I de store søer og i de små vandløb stiger vandstanden også. Det betyder, at vandet kan trænge ind i de omkringliggende områder.

Men det er ikke kun i de små vandløb, at vandet stiger. I de store søer og i de små vandløb stiger vandstanden også. Det betyder, at vandet kan trænge ind i de omkringliggende områder.

Men det er ikke kun i de små vandløb, at vandet stiger. I de store søer og i de små vandløb stiger vandstanden også. Det betyder, at vandet kan trænge ind i de omkringliggende områder.

Klima

MOMENTUM 29 October 2019

Flere oplever problemer med stigende grundvand

AF Jens Boer-Jørgensen, Jytte Laks og Bente Giese Jacobsen

En af de mange grunde, der oplever problemer med stigende grundvand.

En af de mange grunde, der oplever problemer med stigende grundvand, er, at grundvandet under græsplænerne er blevet for højt. Det betyder, at vandet kan trænge ind i de omkringliggende områder.

Men det er ikke kun i de små vandløb, at vandet stiger. I de store søer og i de små vandløb stiger vandstanden også. Det betyder, at vandet kan trænge ind i de omkringliggende områder.

Men det er ikke kun i de små vandløb, at vandet stiger. I de store søer og i de små vandløb stiger vandstanden også. Det betyder, at vandet kan trænge ind i de omkringliggende områder.

momentum

17

MOMENTUM 29 October 2019

04: Flere oplever problemer med stigende grundvand

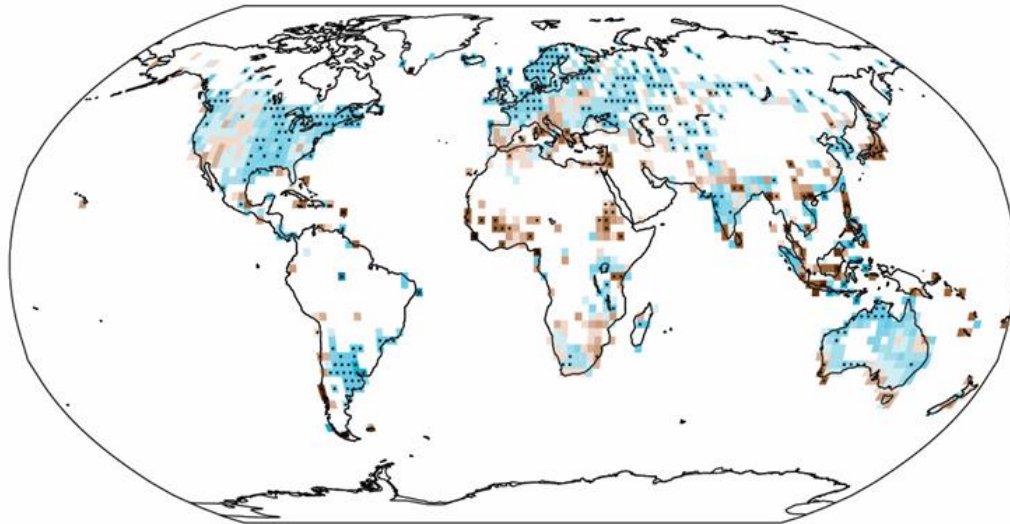
06: Færre lærere forlader folkeskolen

Unødværlig om regningen bremser borgernes værn mod stigende vandmasser

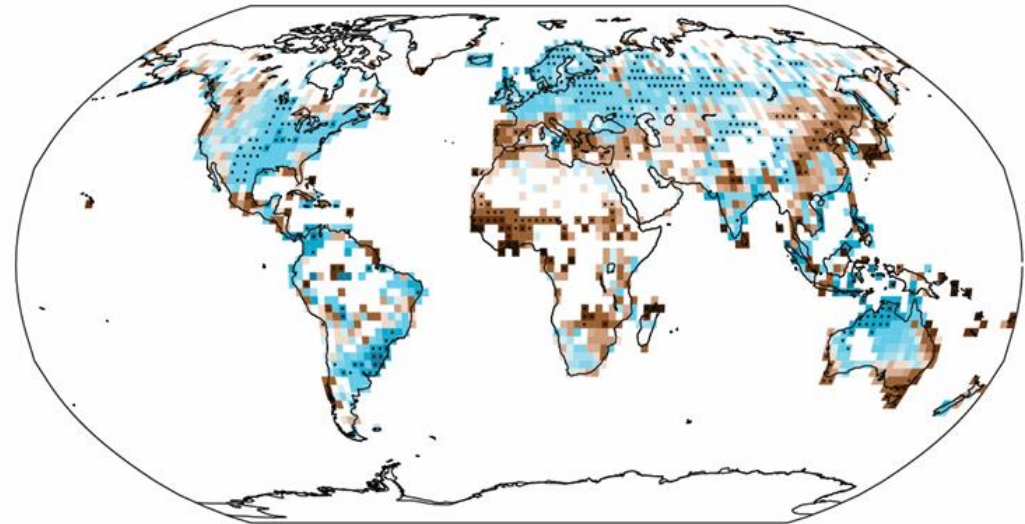
Observed precipitation change 1901-2010

Observed change in yearly precipitation over land areas

1901–2010

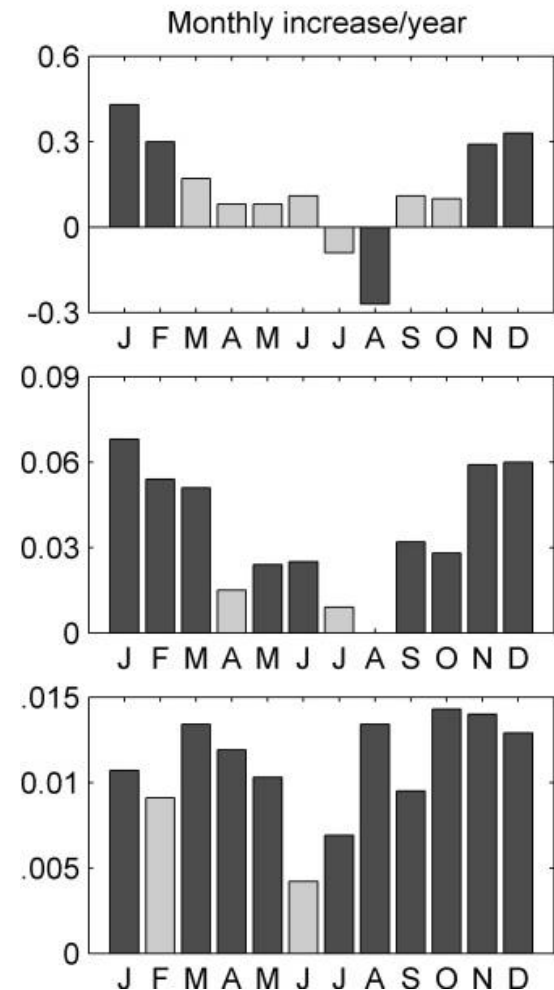
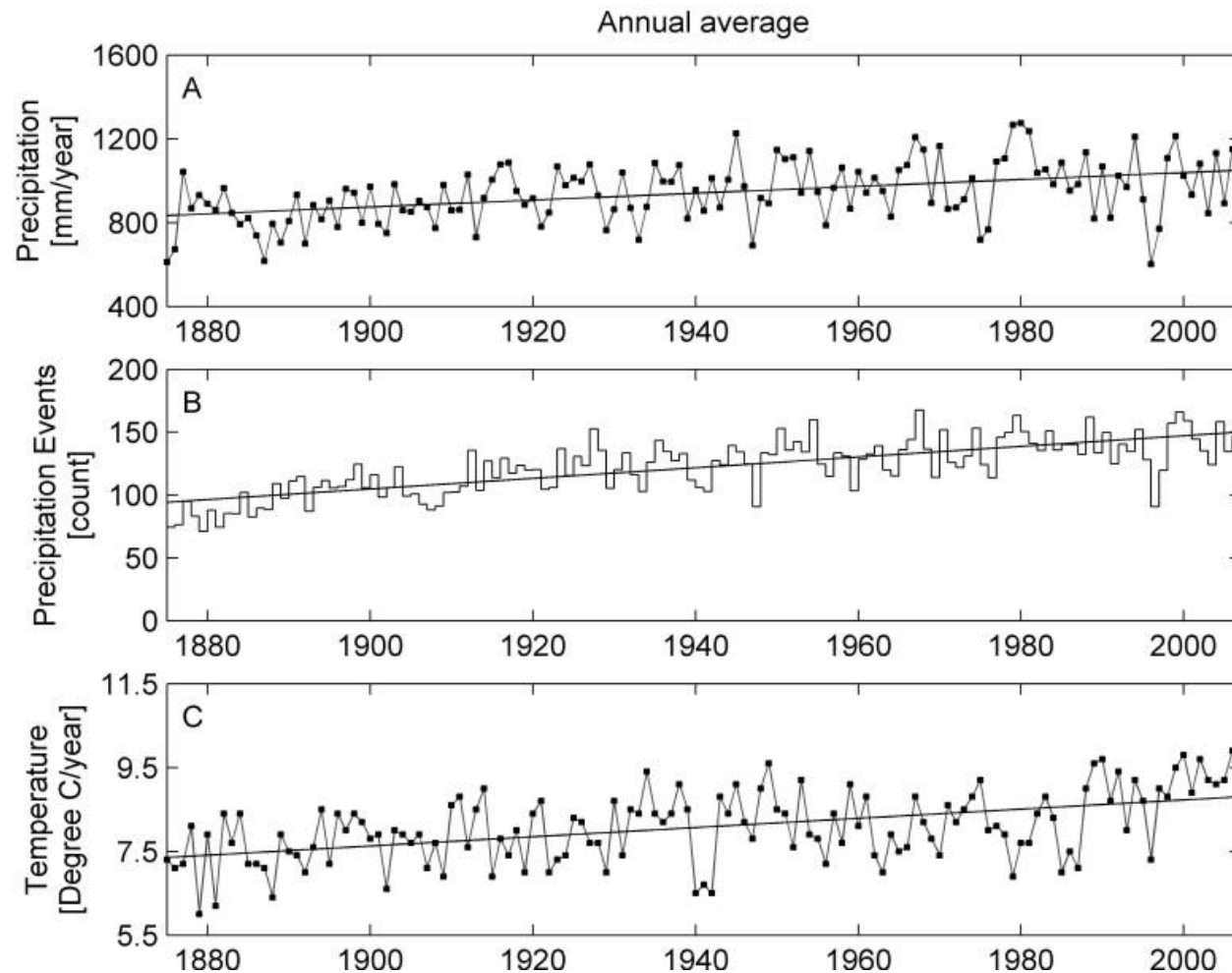

1951–2010

mm / decade

Trend in precipitation, number of days with rain and temperature

Precipitation

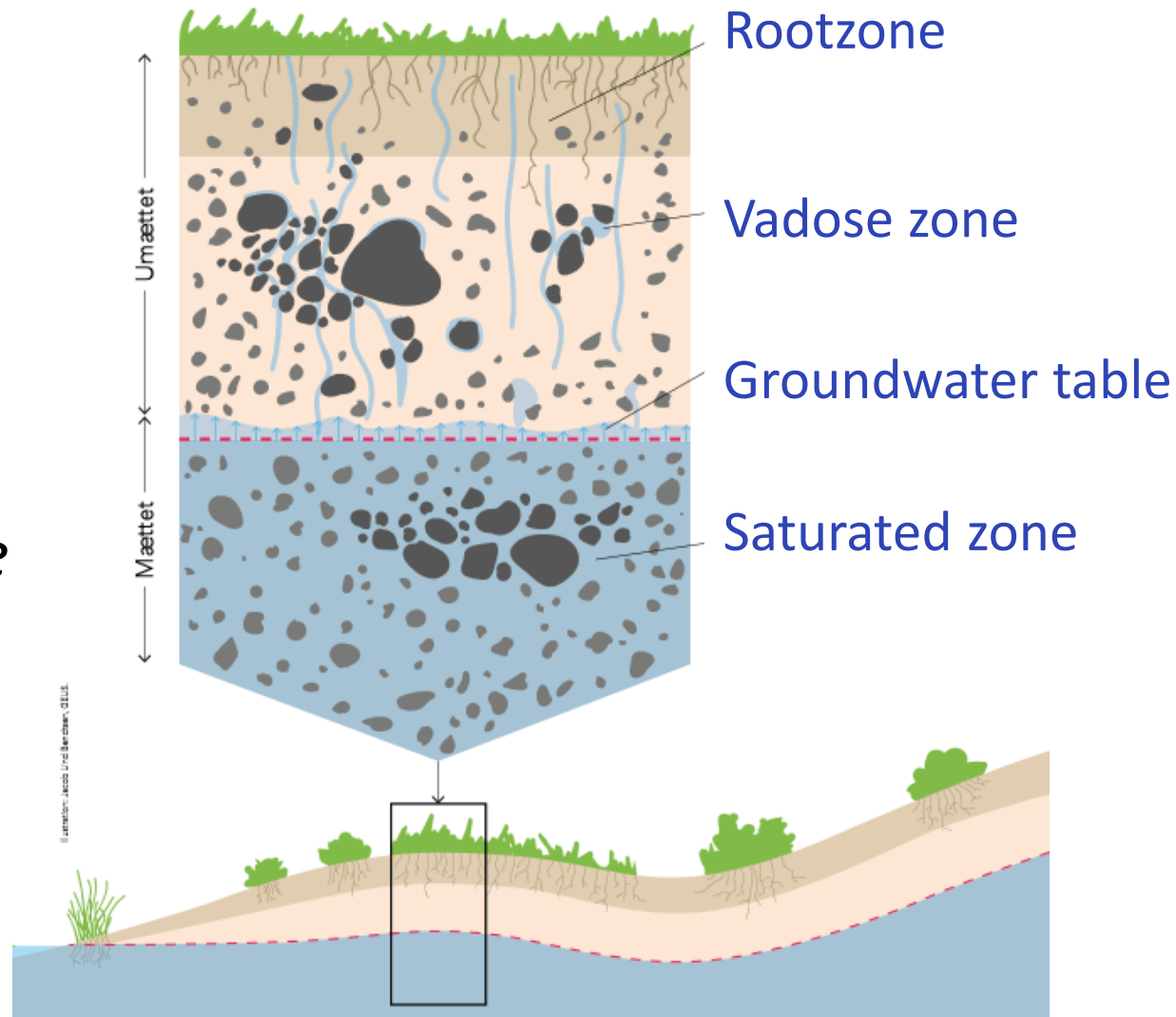
Number of days
with precipitation

Temperature

Karlsson et al. (2014)

What do we understand by shallow groundwater?

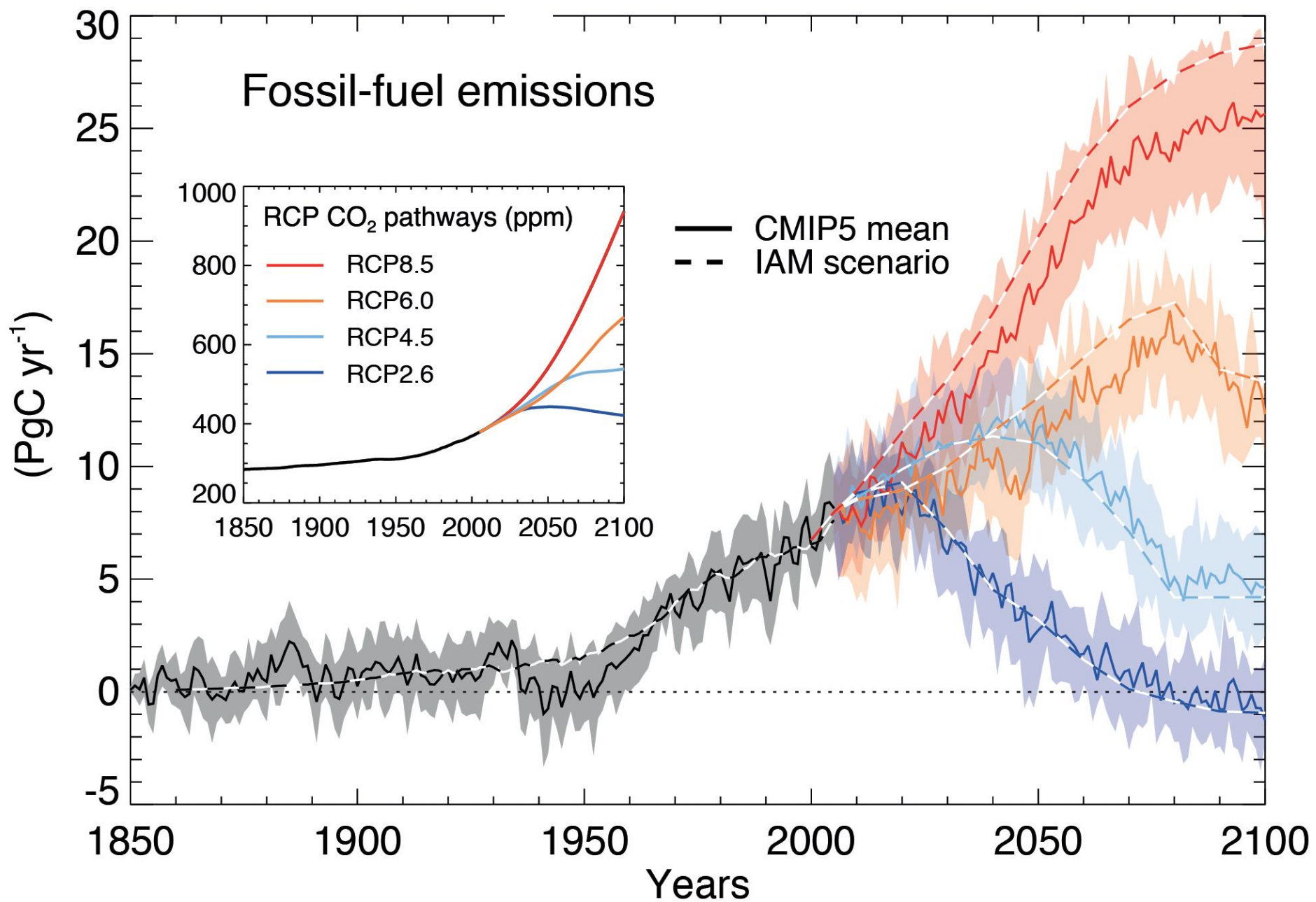
"Shallow groundwater is defined as the first free water table we can localize from the top"

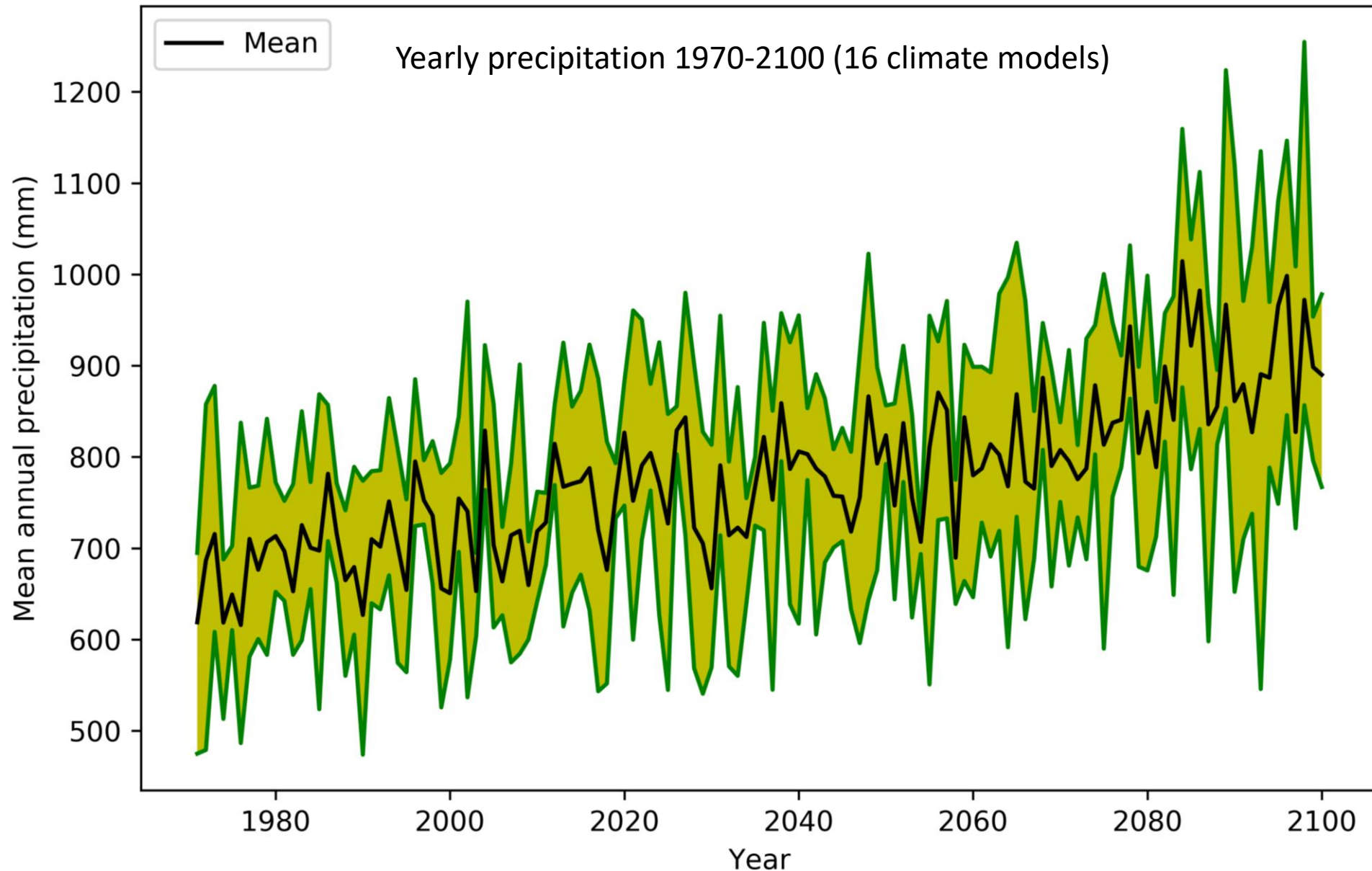
IPCC's Climate projections

*Representative
Concentration
Pathways (RCPs)*

IPCC – AR5 (2014)

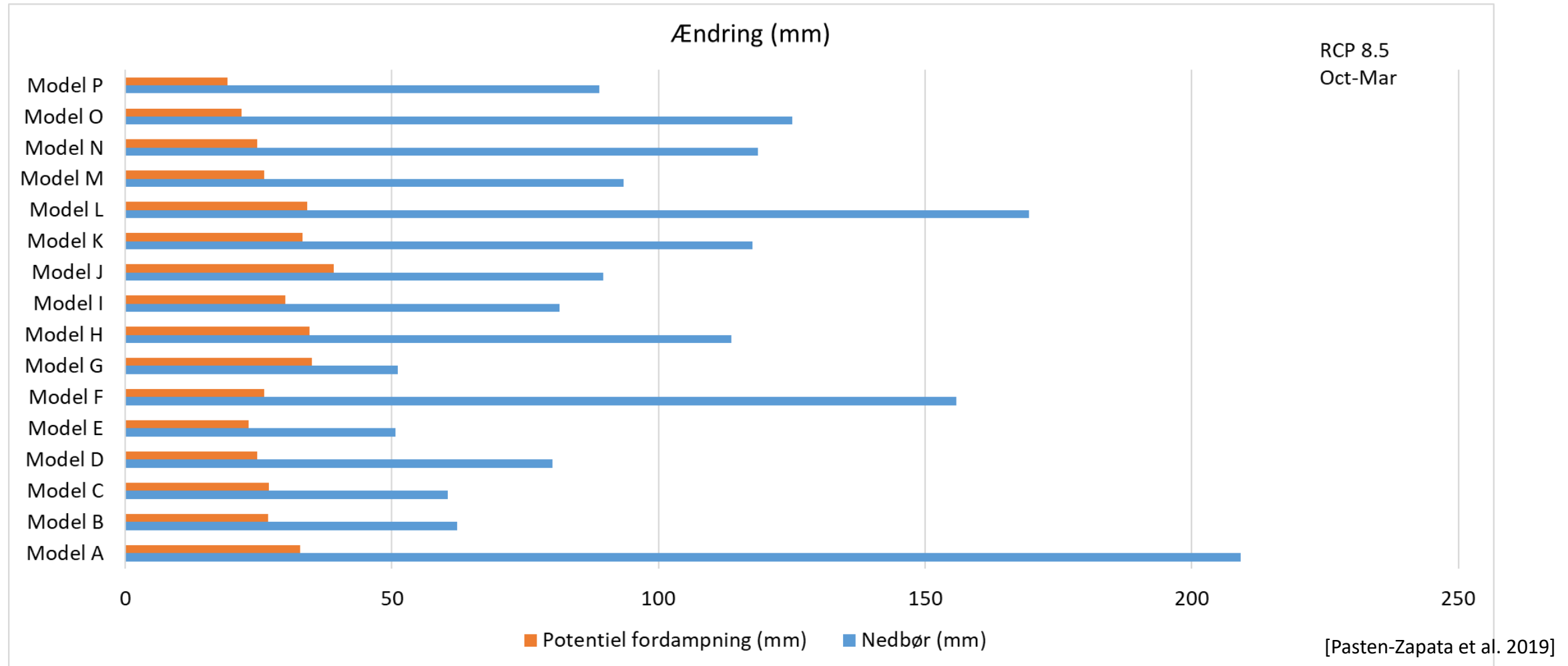

Projection of precipitation (RCP8.5)

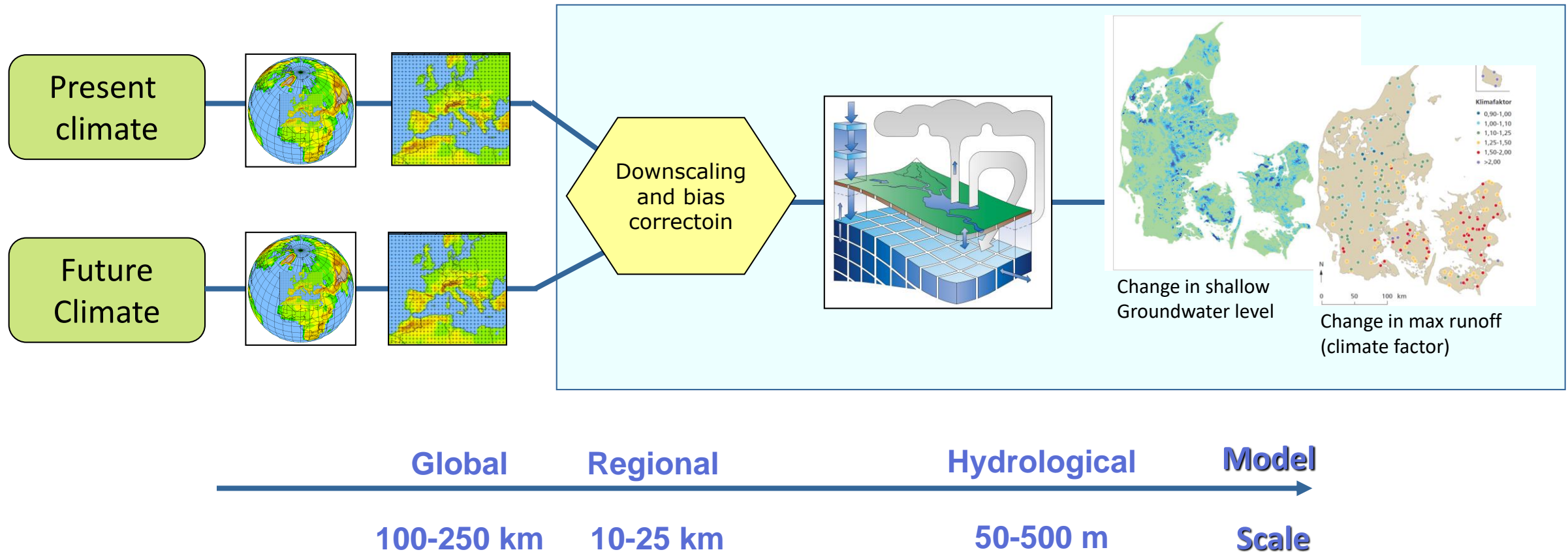

[Pasten-Zapata et al. 2019]

Change in precipitation and potential evapotranspiration in winter for RCP8.5 toward 2100

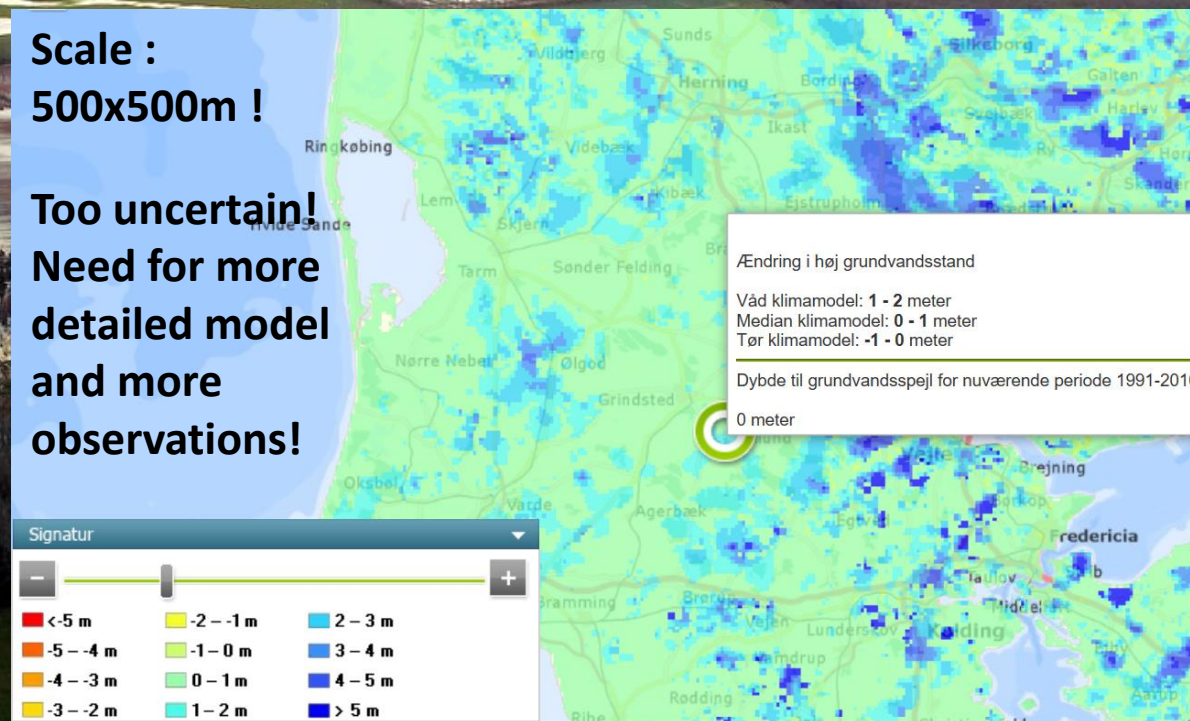
From climate models to impact on hydrology and groundwater

Klimatilpasning.dk

Scale :
500x500m !

**Too uncertain!
Need for more
detailed model
and more
observations!**

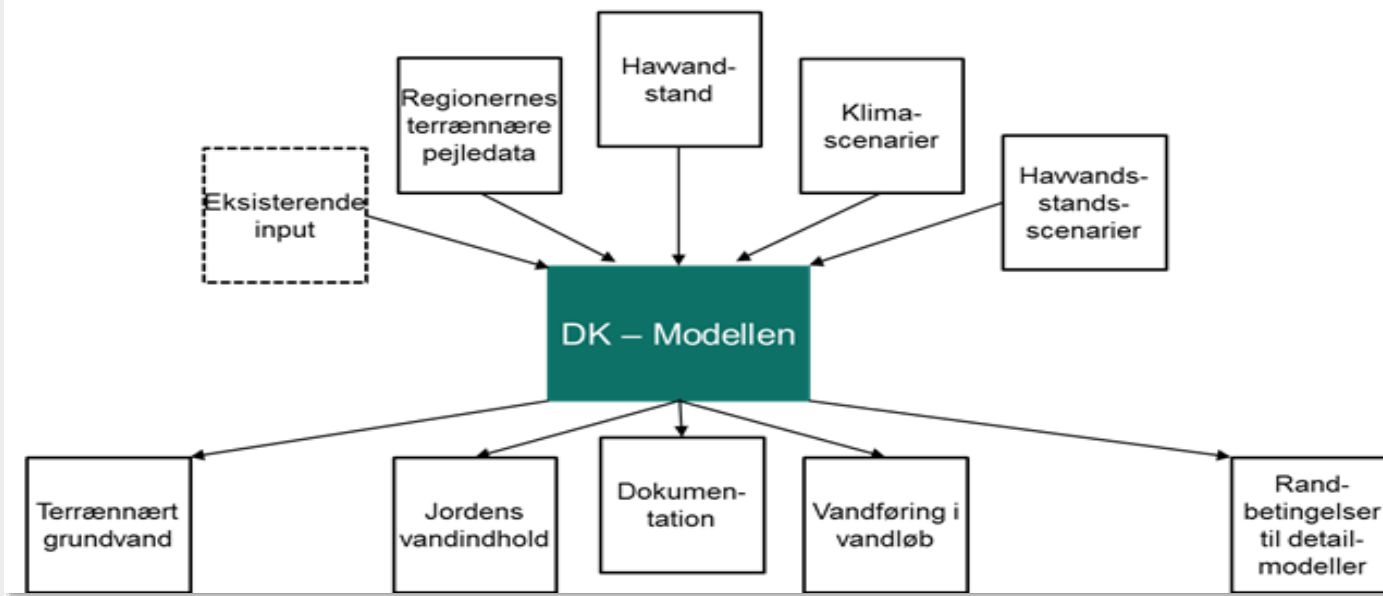

How can we improve early warning and preparedness?

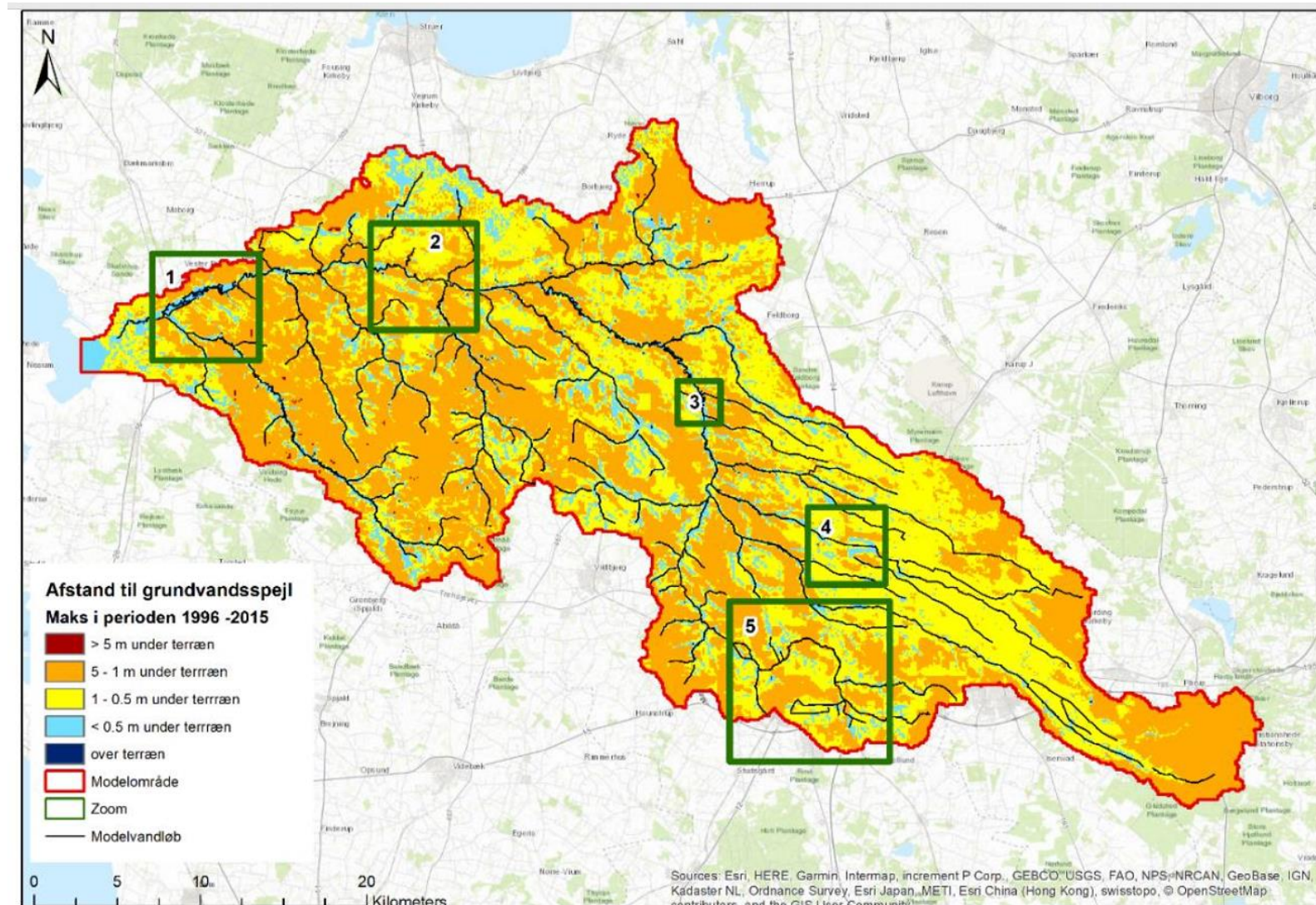
- Reduce uncertainty on climate model projections (*AquaClew.eu project*)
- Reduce uncertainty on hydrological model (*collection of monitoring data, more detailed model - from 500m today to 100m in 2020*)
- Improve access to data and model results (*HIP*)
- Utilization of artificial intelligence and Machine Learning for more detailed outputs (*from 100m to 10 m*)
- We need a real time model with prognoses

Hydrological Information and Prognosis system (HIP 4 PLUS)

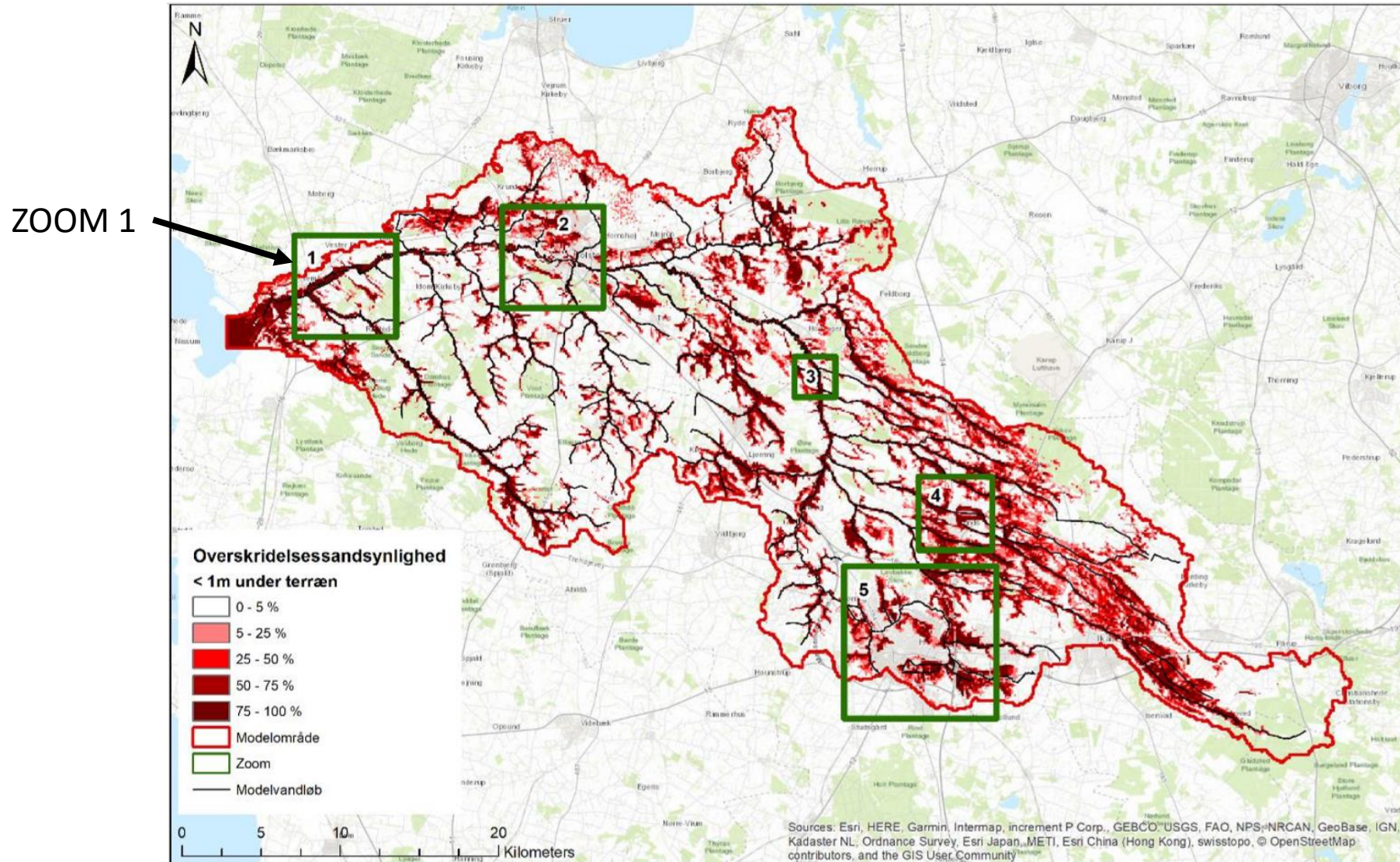
(FODS 6.1 Strategy on climate, terrain and water
The Danish Digital Strategy 2016-2020)

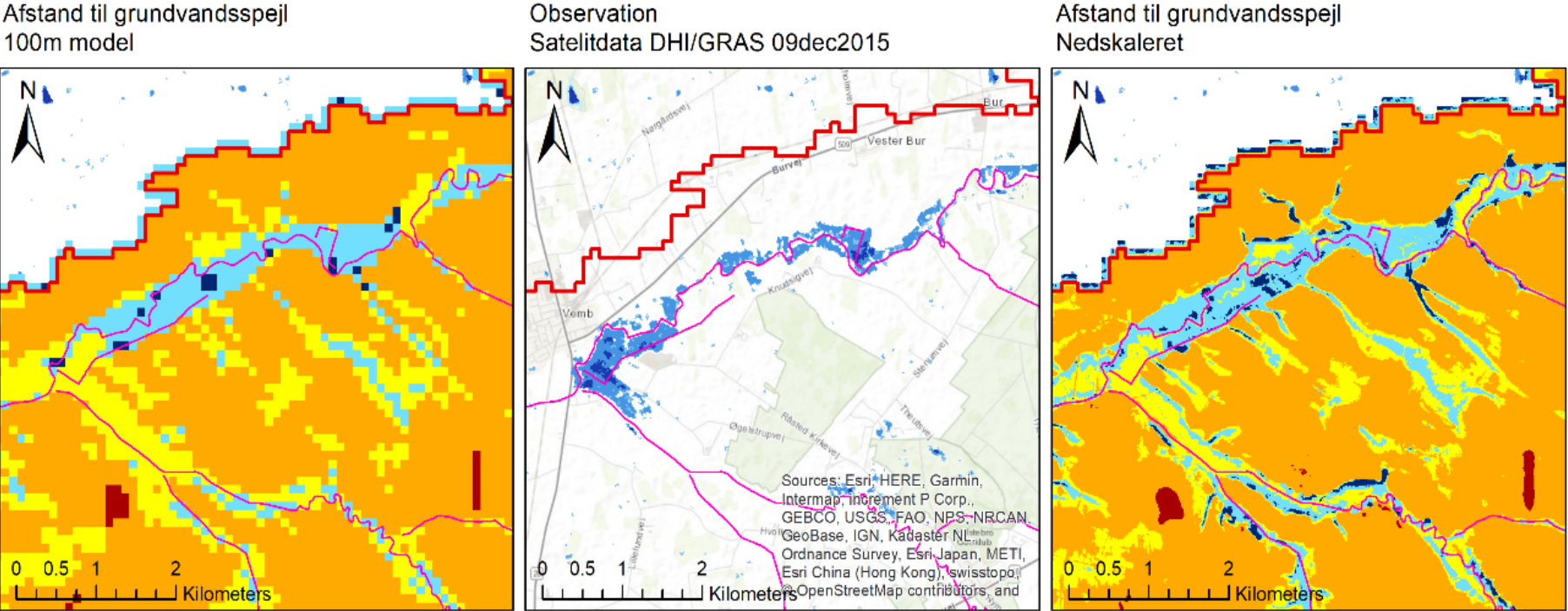
Example of simulated depth to shallow gw (high gw level 1996-2015)

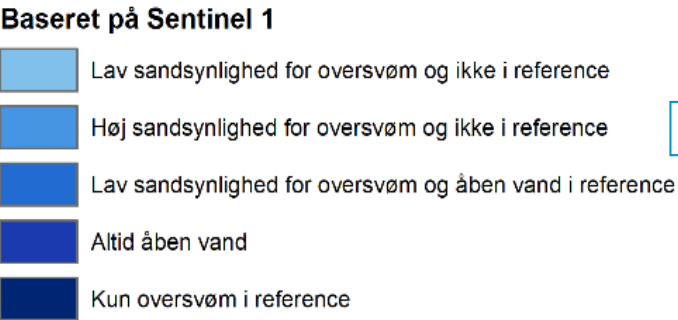
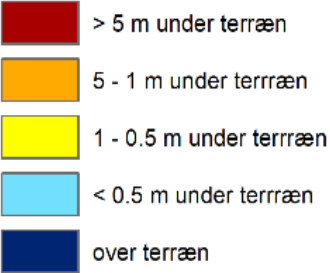
Exceedance probability for shallow gw < 1m below terrain

Example of depth to shallow groundwater simulated with hydrological model 100 m – left and topographical downscaled to 10 m – right (in the middle observed RS data)

Simuleret afstand til grundvandsspejl Oversvømmelse 09. december 2015

GEUS 2018 FODS 6.1

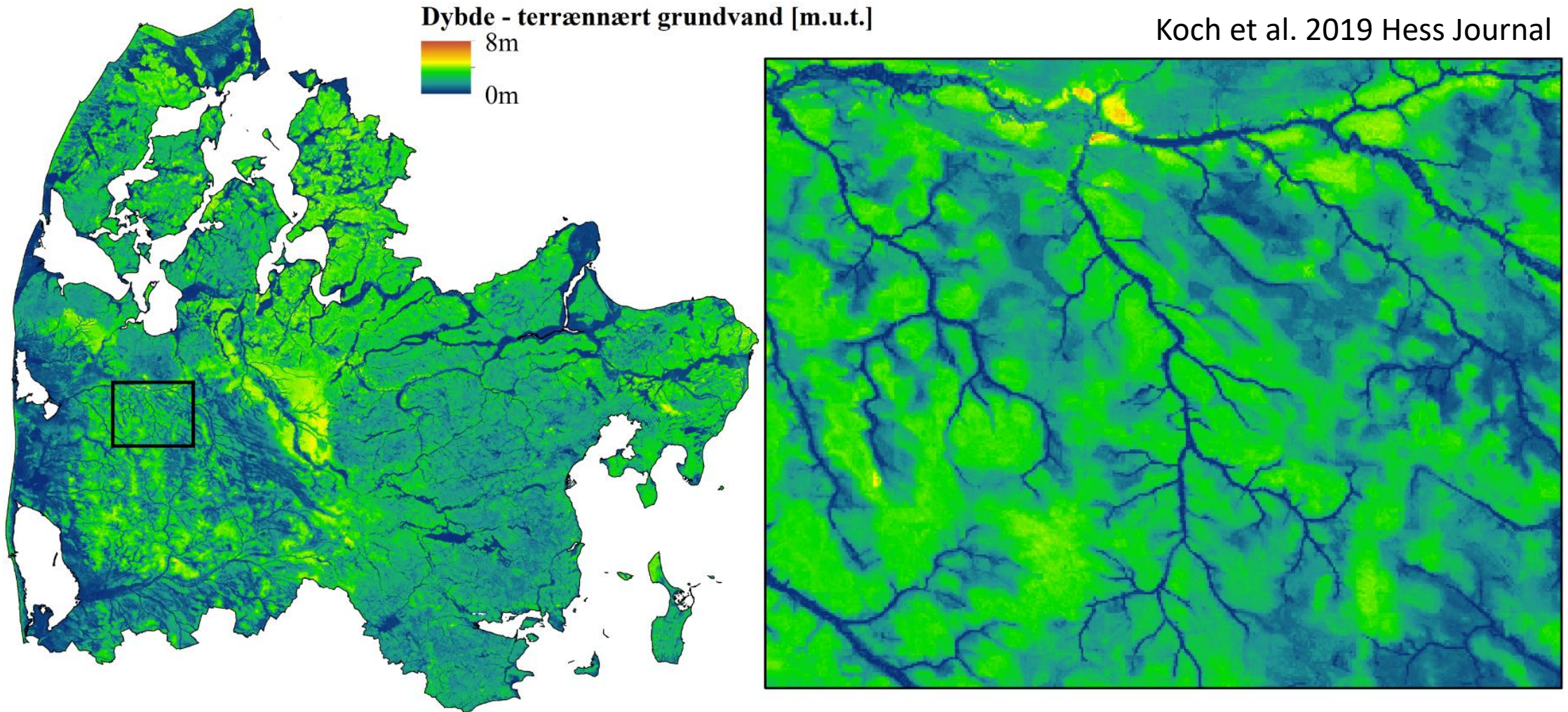
Hydrologic Information and Prognosis (HIP) System – to summarize

HIP combine and couple data on terrain, climate and water and simulates shallow groundwater under current conditions and under future climate change

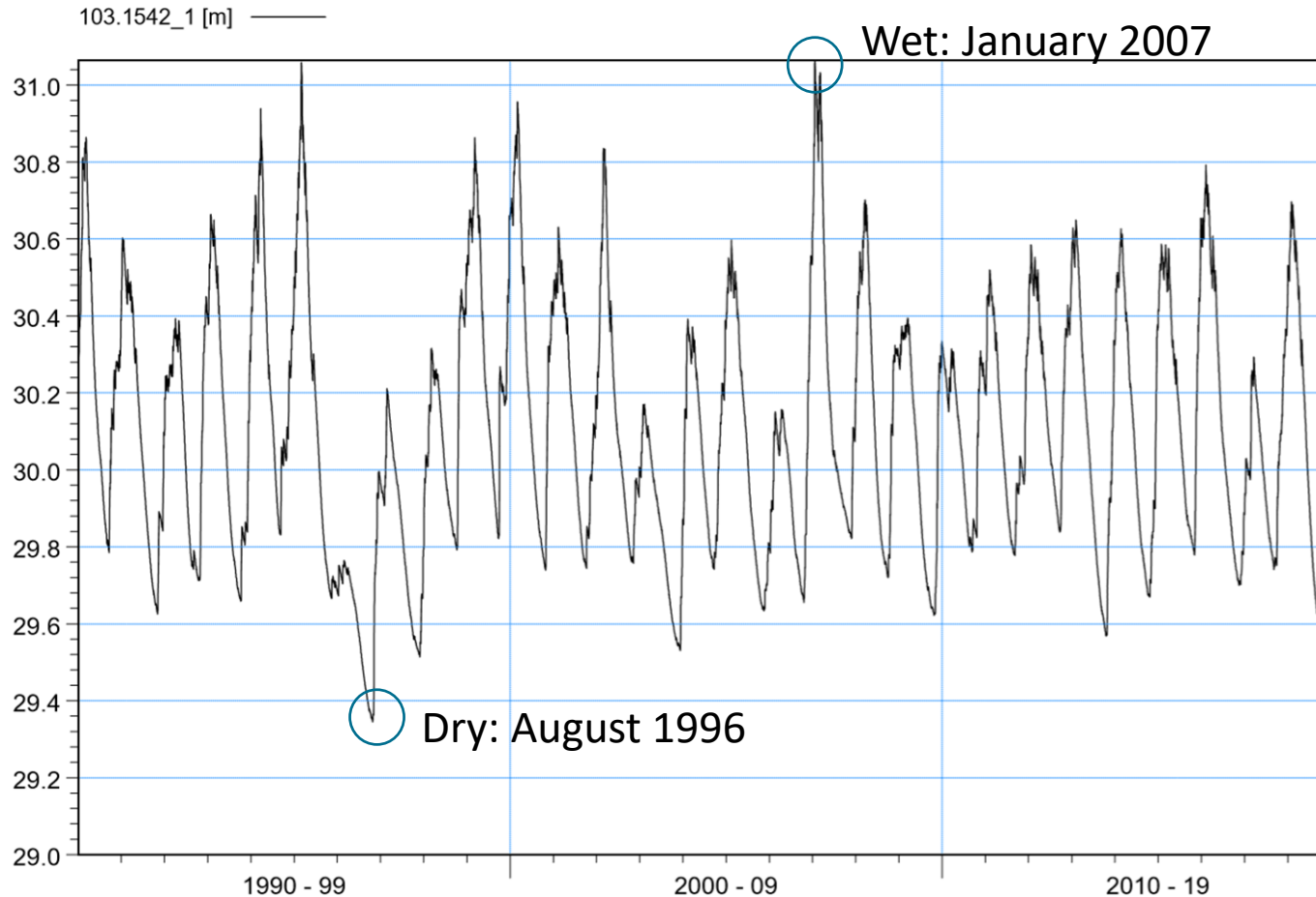
Hydrologic measurements can support model simulations. Observed data of depth to shallow groundwater are collected from 5 Regions and 98 Municipalities and stored in GEUS's JUPITER database. GEUS develop nationwide 100m model.

Machine learning (Random Forest) – depth to shallow groundwater

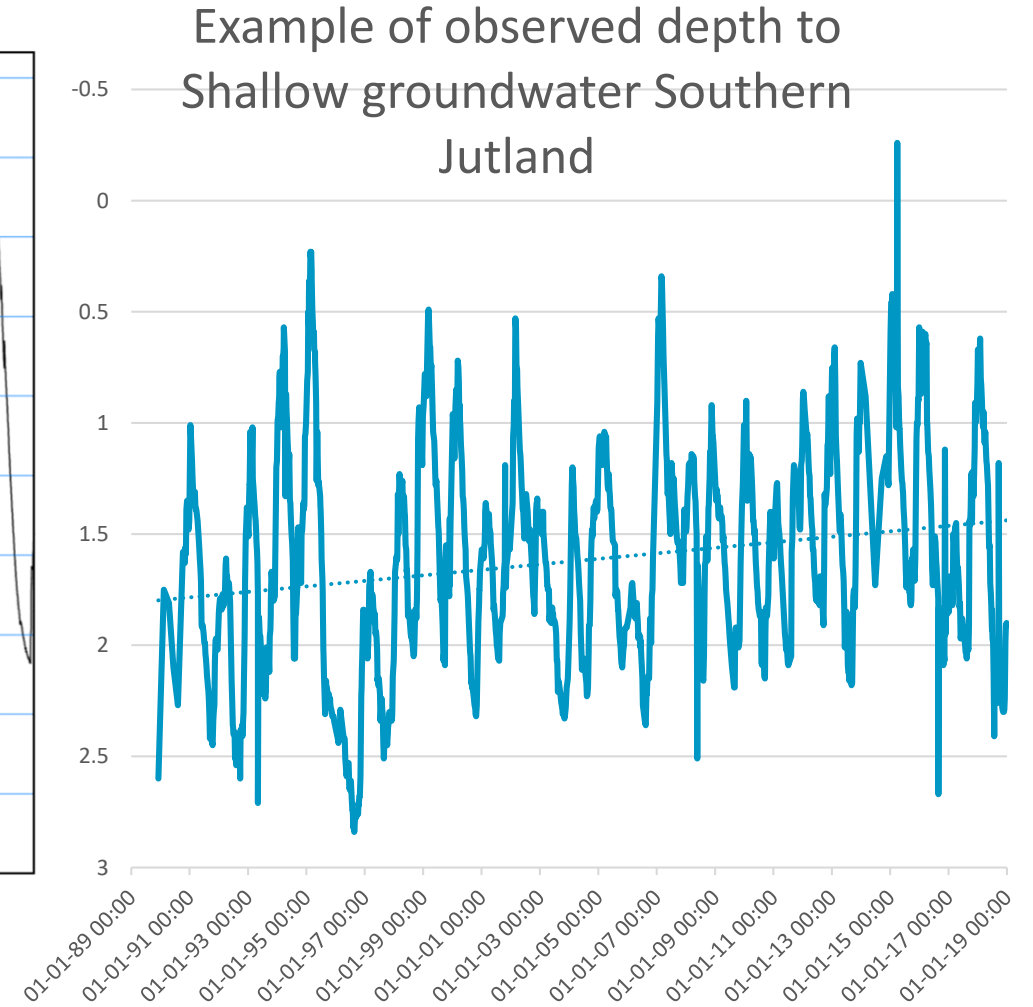

Shallow groundwater table has fluctuations and trend

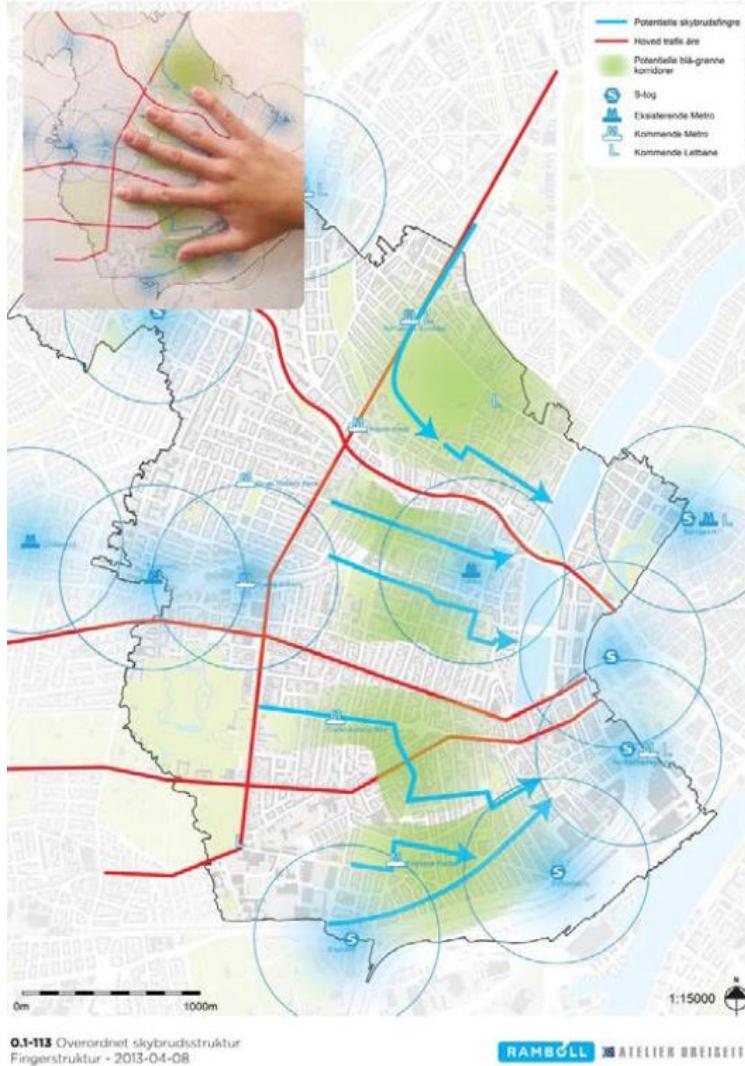
1.1.1990 - 31.12.2018 Vandspejlskote

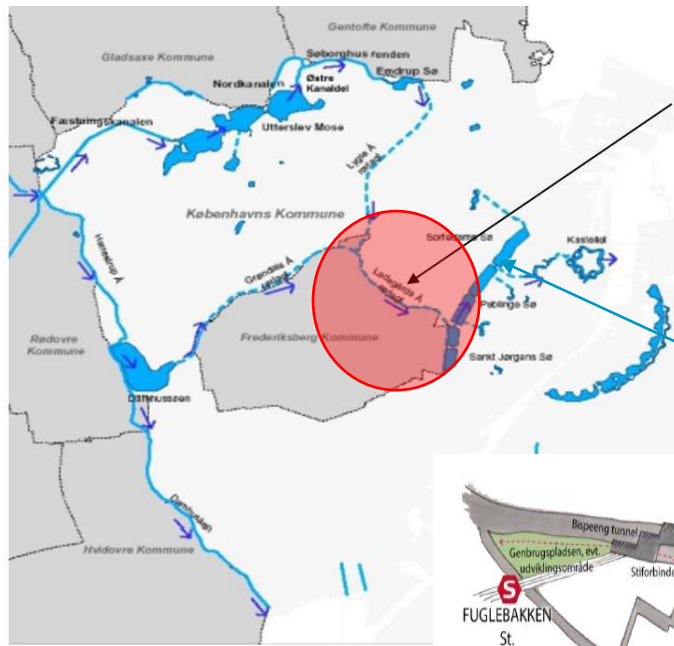
Example of **model simulated** shallow groundwater table
(Sdr. Omme plantage – DK model)

Multiple flooding challenges in Copenhagen (cloudburst, sea level/storm surge and groundwater flooding...)

NBS solutions needed !

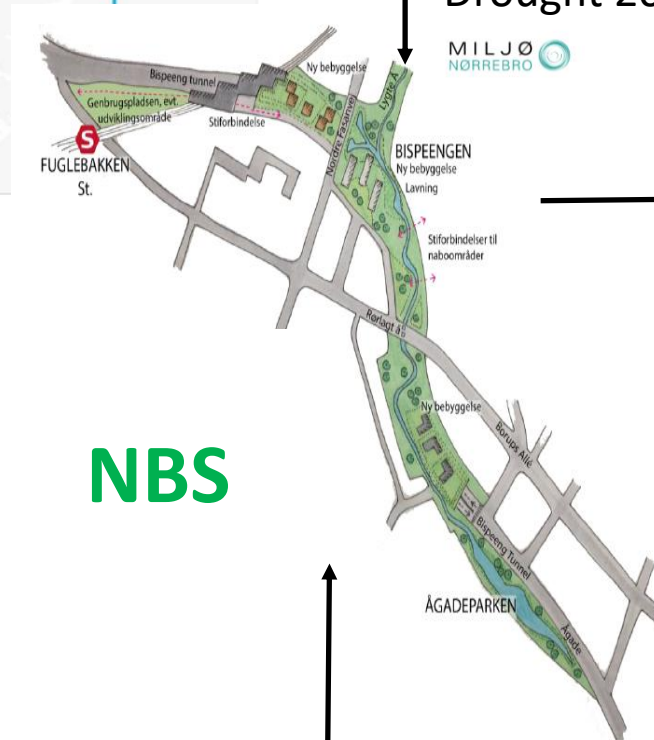
Ladegaardsaa river

Screening of Alternative Water Sources
for Copenhagen's Lakes and Streams

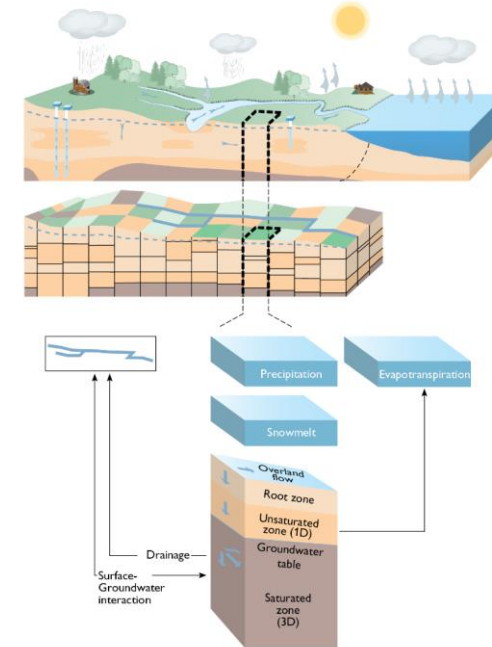
Drought 2018?

MILJØ
NØRREBRO

NBS

CCA options and Co-benefits for Urban River Restoration Demonstration

Hydrological model for urban
River area and tributaries

Stakeholder involvement

Increased problems with groundwater flooding, but how to handle?

- Management of groundwater level (3. drain/groundwater abstraction)
- Restoring urban rivers and natural drainage systems (increased resilience)
- Blue and green climate change adaptation solutions (lakes, green roofs, trees)
- Avoid local infiltration of rain water in areas with groundwater flooding
- Afforestation and other solutions for increasing evapotranspiration
- Nobody is responsible for management of shallow groundwater level
- Participatory groundwater flooding risk management, and local early warning and sub-model/monitoring systems linked to national model (HIP 100m model)
- Think about increasing groundwater as a resources! (liveability/drought/heatwaves)

Thank you for your attention!

More information:

- Henriksen HJ, Roberts MJ, van der Keur P, Harjanne A, Egilson D, Alfonso L.(2018). Participatory early warning and monitoring systems: A Nordic framework for web-based flood risk management. International Journal of Disaster Risk Reduction, 31 (2018) 1295–1306. <https://doi.org/10.1016/j.ijdr.2018.01.038>
- Simon Stisen, Raphael J.M. Schneider, Maria Ondracek og Hans Jørgen Henriksen. GEUS. 2018. Modellering af terrænnært grundvand, vandstand i vandløb og vand på terræn i Storå og Odense Å. Slutrapport FODS 6.1 fast track metodeudvikling (in Danish). <http://dk.vandmodel.dk/media/20174/36-2018-geus.pdf>
(**FODS 6.1 initiative** for water, terrain and climate-Hydrological Information System HIP)
- Koch J, Berger H, Henriksen HJ and Sonnenborg TO 2019. Modelling of the shallow water table at high spatial resolution using random forests. Hydrol. Earth Syst. Sci., 23, 4603–4619, 2019 <https://doi.org/10.5194/hess-23-4603-2019>
(**C2CCC project** Central Region Denmark)

NAIAD www.naiad2020.eu

GEOVIDEN <https://www.geocenter.dk/geoviden/grundvand-og-klima/>

Example of "animated video" from TOPSOIL project (Groundwater):

https://www.youtube.com/watch?v=nk_mK4hduz0&feature=youtu.be

<https://northsearegion.eu/topsoil>